

УДК 342.76

A. Matviichuk

TERMINATION OF CONSTITUTIONAL PROCEDURES IN CASES UPON THE CONSTITUTIONAL PETITIONS REGARDING THE OFFICIAL INTERPRETATION OF LAWS OF UKRAINE UNDER THE ARTICLE 150 OF THE CONSTITUTION OF UKRAINE: FULFILLMENT OF THE CONSTITUTIONAL PROVISIONS OR INFRINGEMENT OF CONSTITUTIONAL RIGHTS?

A. O. Matviichuk

*кандидат юридичних наук,
начальник відділу юридичних послуг
ТОВ «Евентус-Ком»*

ПРИПИНЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ЗА КОНСТИТУЦІЙНИМИ ЗВЕРНЕННЯМИ ПРО ТЛУМАЧЕННЯ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ НА ПІДСТАВІ СТ. 150 КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ: ВИКОНАННЯ КОНСТИТУЦІЇ ЧИ ПОРУШЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ?

Постановка проблеми. 30 вересня 2016 року набрав чинності Закон України від 02 червня 2016 року № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (далі – Закон № 1401) [1]. Закону передувало масове обговорення в стінах парламенту (проект закону попередньо схвалений Верховною Радою України 02 лютого 2016 року), засобах масової інформації, серед фахової громадськості і навіть на міжнародній арені. Як зазначено у пояснювальній записці до законопроекту, 23 жовтня 2015 року на 104-му пленарному засіданні Венеціанської Комісії було ухвалено Остаточний висновок (документ CDL-AD(2015)027), в якому зазначається, що «остання версія змін до Конституції України, підготовлена Робочою групою Конституційної Комісії з питань правосуддя, є дуже позитивною і добре підготовленою та заслуговує повної підтримки» [2]. У ході обговорення проекту особливу увагу правників привернуло питання посилення позицій адвокатури, зокрема передачі адвокатам монополії на судове представництво. На фоні палких дискусій про переваги та недоліки такого підходу залишилися непоміченими положення абзацу 3 підпункту «а» пункту 14 розділу I Закону № 1401 «у статті 150 у

пункті 2 слова «та законів України» виключити» [1]. І лише за кілька місяців правники схаменулися: через ці кілька слів громадяни України втратили право на конституційне звернення.

Станом на 30 вересня 2016 року на розгляді у Конституційному Суді України перебували 37 конституційних звернень, з яких щодо шести було порушено конституційне провадження та провадився пленарний розгляд (або велася підготовка до пленарного розгляду) [3]. Однак з набранням чинності Законом № 1401 Конституційний Суд України з посиланням на ст. 150 Конституції України своїми ухвалами припинив провадження у цих справах, позбавивши заявників останньої надії на відновлення їхніх прав через отримання офіційного тлумачення законів України, стверджуючи, що відтепер тлумачення законів не належить до компетенції цього Суду [4; 3]. Чим є такі дії Конституційного Суду України: виконанням норми Основного закону України чи порушенням конституційних прав громадян, і що тепер робити заявникам – ось предмет нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На теренах України чимало науковців вивчали питання організації та функціонування Конституційного Суду України. Однак, як зазначено вище, предмет дослідження становлять безпрецедентні випадки припинення конституційних проваджень унаслідок скасування конституційного права громадян на звернення до Конституційного Суду України про тлумачення законів України, які, як нам відомо, наразі залишаються поза увагою науковців.

Мета статті: проаналізувати практику Конституційного Суду України про припинення конституційних проваджень у справах за конституційними зверненнями про тлумачення законів України на підставі статті 150 Конституції України, що склалася після набрання чинності Законом № 1401, на предмет відповідності Конституції та законам України, з'ясувати можливі правові механізми її оскарження [1; 4].

Основні результати дослідження. Як зазначено у пояснювальній записці до законопроекту, з переліку повноважень Конституційного Суду України запропоновано вилучити повноваження щодо тлумачення законів України з огляду на те, що така функція взагалі не властива конституційним судам чи іншим подібним інституціям [2]. Натомість пропонується запровадження інституту індивідуальної конституційної скарги (що розглядається як розширення повноважень Конституційного Суду України), право на звернення з якою до Конституційного Суду України отримує особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України [2]. У рамках цієї статті ми не ставимо за мету з'ясувати, чи відповідає це твердження дійсності, і які наслідки (позитивні чи негативні) спричинять у перспективі такі «розширення» повноважень. Натомість нас цікавить питання правової оцінки припинення розпочатих конституційних проваджень і можливості заявників таки домогтися правосуддя, про яке вони просили Конституційний Суд України. На наш погляд, своїми діями Конституційний Суд України грубо знехтував положенням ч.1 ст. 58 з урахуванням ч. 3 ст. 8 та ч. 3 ст. 22 Конституції України, а також приписами Закону

України «Про Конституційний Суд України» (далі – Закон про КСУ), до якого жодних змін, що впливають із Закону № 1401, на момент підготовки цієї статті (а це понад 1,5 місяця з дня набрання чинності Законом № 1401) не внесено [4; 5]. Окрім того, Конституційним Судом України порушено положення ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, яка гарантує кожному право на справедливий суд [6]. Такий висновок обґрунтовується тим, що відповідно до ч. 1 ст. 58 Конституції України закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи [4]. При цьому відповідно до ч. 3 ст. 8 Конституції України норми Конституції України є нормами прямої дії [4]. Відповідно до ч. 3 ст. 22 Конституції України при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод [4].

Безпосередньо Конституційний Суд України вперше дав офіційне тлумачення ст. 58 Конституції України у своєму Рішенні № 1-зп/97 від 13 травня 1997 року у справі щодо несумісності депутатського мандата, в якому зазначив, що незворотність дії законів та інших нормативно-правових актів в часі означає, що вони поширюють свою дію тільки на ті відносини, які виникли після набуття законами чи іншими нормативно-правовими актами чинності [7]. Згодом таке розуміння положень ст. 58 Конституції України знайшло своє дослівне відтворення у Цивільному кодексі України, відповідно до ст. 5 якого акти цивільного законодавства регулюють відносини, які виникли з дня набрання ними чинності; якщо цивільні відносини виникли раніше і регулювалися актом цивільного законодавства, який втратив чинність, новий акт цивільного законодавства застосовується до прав та обов'язків, що виникли з моменту набрання ним чинності [8].

У рішенні від 09.02.1999 у справі № 1-7/99 Конституційний Суд України роз'яснив, що за загальною визначеною принципом права закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі [9]. Цей принцип закріплений у частині першій ст. 58 Конституції України, за якою дію нормативно-правового акта в часі треба розуміти так, що вона починається з моменту набрання цим актом чинності і припиняється з втратою ним чинності, тобто до події, факту застосовується той закон або інший нормативно-правовий акт, під час дії якого вони настали або мали місце [9]. У Рішенні Конституційного Суду України № 6-рп/2000 від 19 квітня 2000 року у справі про зворотню дію кримінального закону в часі зазначено: «Суть зворотної дії в часі законів та інших нормативно-правових актів полягає в тому, що їх приписи поширюються на правовідносини, які виникли до набрання ними чинності, за умови, якщо вони скасовують або пом'якшують відповідальність особи» [10].

Таким чином, законодавство України розглядає застосування закону до відносин (прав/обов'язків), що виникли до набрання ним чинності, як зворотню дію закону у часі. Однак у юридичній науці з цього приводу не склалося єдиного підходу. Так, Р.М. Абрамович підтримує позицію, висловлену А.О. Тилле та А.С. Алексєєвим, і доводить, що застосування закону до наслідків юридичних фактів, що виникли до набрання ним чинності й тривають на

момент набрання ним чинності, є негайною, а не зворотною дією закону у часі [11, с. 59–60]. Р.М. Абрамович відстоює позицію, згідно з якою під зворотною дією у часі слід розуміти застосування закону лише до відносин, що виникли та припинилися до набрання ним чинності [11, с. 127]. Зрозуміло, що такий підхід виправдовує позицію Конституційного Суду України, що досліджується у рамках цієї статті, хоча сама практика засвідчує його неприйнятність.

Європейський суд з прав людини у рішенні від 10.02.2004 у справі *Pukh v. Estonia* (заява № 55103/00) на прикладі триваючих злочинів роз'яснив, що до дії/події, розтягнутої у часі (триваючої), застосовується закон, який був чинний на момент початку її вчинення/перебігу. Порушення цього правила є зворотною дією закону у часі (див. п. 25, абз. 2 п. 27, п. 30, 33, 40 цього рішення) [12].

Таким чином, і законодавством України, і міжнародним законодавством встановлено, що застосування норми закону до відносин, що виникли до набрання нею чинності, є зворотною дією закону у часі.

З урахуванням вказаних норм при прийнятті будь-яких змін до процесуальних кодексів, інших актів процесуального характеру, відповідний закон завжди містив застереження, що справи, розпочаті до набрання чинності відповідним законом, закінчуються за правилами, що діяли до набрання чинності таким законом, навіть у випадку припинення повноважень окремих судів (наприклад: пункти 5 і 6 Розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Кодексу адміністративного судочинства України (у редакції Закону № 2953-IV від 06.10.2005), п. 8 вказаного розділу цього Кодексу, пункти 11–16 Розділу XI «Перехідні положення» КПК України; п. 4 Перехідних положень Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012) [13; 14; 15].

Жодного разу розпочаті справи не закривалися посеред розгляду, бо зміна закону не змінює потребу заявника у правосудді (особливо, якщо заявник вимушений звертисся до Конституційного Суду України, бо суди загальної юрисдикції не в змозі виробити єдиного підходу до застосування закону!). Незалежно від форми рішень Конституційного Суду України, цей орган є судом, що чинить правосуддя; тож якщо особа просить про правосуддя – вона повинна його отримати, бо кожен має право на справедливий суд.

Відповідно до ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення [6]. Здатність особи безперешкодно отримати судовий захист є змістом поняття доступу до правосуддя [16, с. 360]. У свою чергу, правосуддя відповідно до ст. 124 Конституції України, стст. 3 і 5 Закон України «Про судоустрій і статус суддів» відправляє і Конституційний Суд України [4; 17]. У 1975 р., вирішуючи справу «Голдер проти Великої Британії», ЄСПЛ вперше прийшов до висновку, що сама конструкція ст. 6 Конвенції була б безглуздою та неефективною, якби вона не захищала право на те, що справа вза-

галі буде розглядатися. У рішенні щодо цієї справи Суд закріпив правило, що ч.1 ст.6 Конвенції містить у собі й не від'ємне право особи на доступ до суду [17, с. 361; 18].

Відповідно до ст. 9 Конституції України, чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України [4].

Практика Європейського суду з прав людини засвідчує, що право на доступ до суду включає в себе й право на ухвалення рішення по справі. Такий висновок ґрунтується на численних рішеннях щодо порушення ст.6 Конвенції у випадках, коли матеріали справ втрачалися або щодо них не ухвалювалися рішення [16, с. 361]. Так, у 2011 р. у справі «Балицький проти України» (заява № 12793/03) суд констатував порушення права заявника на доступ до суду, коли районний суд відмовився постановити будь-яке рішення у його справі про незаконне переведення [19].

Відповідно до ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» суди застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику Суду як джерело права [20].

Таким чином, з урахуванням викладеного до конституційного провадження, розпочатого до набрання чинності Законом № 1401, вважаємо, що Конституція України у контексті досліджуваного питання мала б застосуватися у редакції до 30.09.2016, а конституційні провадження, розпочаті до набрання чинності Законом № 1401, мали б бути завершені у порядку, встановленому Законом про КСУ [1; 4; 5].

Однак Закон України № 1401 не містить жодних застережень щодо порядку завершення розгляду справ за конституційними зверненнями, що були розпочаті до набрання чинності Законом № 1401 [1]. Тож Конституційний Суд України, знехтувавши ст. 58 Конституції України, усупереч кільком власним роз'ясненням, надав зворотної дії Закону № 1401, застосувавши його до відносин, що виникли до набрання ним чинності, позбавивши тим самим ряд заявників доступу до правосуддя у ситуації очевидної суперечливості судових рішень, що їх стосувалися і стали підставою для звернення до цього Суду [1; 4].

Слід підкреслити і той факт, що з набранням чинності Законом № 1401 (30.09.2016) фізичні особи, втративши право на конституційне звернення, не отримали жодного альтернативного механізму вирішення різнотлумачень закону в судах загальної юрисдикції [1]. Інакше кажучи, відбулося звуження обсягу конституційних прав фізичних осіб, що прямо заборонено ст. 22 Конституції України [4]. Окрім того, у таких діях вбачається і порушення міжнародних зобов'язань України, передбачених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права (чинний для України з 23.03.1976), відповідно до яких держава зобов'язувалася розвивати можливості судового захисту, а не позбавляти осіб єдино можливого в Україні офіційного тлумачення законів (пункт «b» частини 3 статті 2) [21]. З урахуванням викладеного, відсутність прийнятого одночасно із Законом № 1401 іншого закону, який надав би таким людям як альтернативний спосіб доступу до правосуддя (наприклад, закону,

який просто передбачив би передачу розпочатих проваджень на розгляд Верховного Суду України), додатково свідчить про те, що період до прийняття такого закону мав би стати перехідним – під час якого Конституційний Суд України завершив би розгляд розпочатих справ, не приймаючи нові до провадження [1].

У таких умовах (звуження конституційних прав та відсутності прямої вказівки на обов'язок завершити розпочаті конституційні провадження) Конституційний Суд України всупереч положенням частини 1 статті 58 з урахуванням частини 3 статті 8 та частини 3 статті 22 Конституції України, статей 44, 49, 51, 62, 63 Закону України «Про Конституційний суд України» припинив розпочаті провадження за конституційними зверненнями [4; 5].

У діях Конституційного Суду України вбачається і порушення частини 2 статті 19 Конституції України, відповідно до якої органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що встановлені Конституцією та законами України [4].

Так, формою звернення фізичних осіб до Конституційного Суду України є конституційне звернення. Конституційне звернення – це письмове клопотання до Конституційного Суду України про необхідність офіційного тлумачення Конституції України та законів України з метою забезпечення реалізації чи захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина, а також прав юридичної особи (статті 38, 42-43 Закону про КСУ) [5].

Порядок конституційного провадження регулюється главою 7 Закону про КСУ [5]. За змістом статті 49 Закону про КСУ колегія суддів може винести одну з двох процесуальних ухвал: або про відкриття провадження у справі, або про відмову у відкритті провадження у справі [5]. Відповідно до частини 2 статті 50 Закону про КСУ у разі прийняття на засіданні Конституційного Суду України процесуальної ухвали про відкриття провадження у справі в Конституційному Суді України ця справа вноситься Головою Конституційного Суду України на розгляд пленарного засідання Конституційного Суду України [5].

Відповідно до частини 2 статті 51 Закону про КСУ рішення у справах, передбачених пунктом 1 статті 13, приймаються, висновки у справах, передбачених пунктами 2-6 статті 13 цього Закону, даються на пленарних засіданнях [5].

За змістом статті 44 Закону про КСУ єдиною підставою для припинення провадження за конституційним зверненням є його відкликання за письмовою заявою суб'єкта, який його направив, до дня розгляду на пленарному засіданні Конституційного Суду України [5].

Відповідно, за змістом статей 49, 51 та 63 Закону про КСУ після призначення справи до розгляду на пленарному засіданні, Конституційний Суд України може прийняти лише один акт – вирішивши справу по суті, винести рішення щодо тлумачення Конституції та/або закону України, яке є остаточним, обов'язковим до виконання і не підлягає оскарженню [5].

Таким чином, у порушення частини 2 статті 19 Конституції України Конституційний Суд України припинив провадження у справі після початку

пленарного засідання, хоча Закон про КСУ можливість прийняття такого процесуального рішення взагалі не передбачена [4; 5].

Європейський суд з прав людини у рішеннях від 20.07.2006 у справі «Сокурєнко та Стригун проти України» (заяви № 29458/04 та № 29465/04) (п. 23–24) та від 13.11.2008 у справі «Верітас проти України» (заява № 39157/02) (п. 27) вказав, що має місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції, якщо суд виносить рішення, не передбачене законом, тобто перевищує свої повноваження [22; 23].

Слід відмітити, що припинення провадження посеред пленарного розгляду, хоча і не передбачено Законом про КСУ, все ж не перший рік активно практикується Конституційним Судом України [3]. Вартим уваги є спосіб, яким Конституційний Суд України спробував обійти положення частини 2 статті 19 Конституції України [4]. Так, відповідно до частини 1 статті 52 Закону про КСУ порядок проведення пленарних засідань, засідань Конституційного Суду України встановлюється цим Законом та актами Конституційного Суду України, що регламентують організацію його внутрішньої роботи [5]. У свою чергу, рішенням від 14 жовтня 2008 року № 34-р/2008 Конституційний Суд України виклав у новій редакції власний Регламент, пунктом 1 параграфу 51 якого встановлено, що Конституційний Суд України припиняє конституційне провадження у справі, якщо в процесі пленарного засідання Конституційного Суду України будуть виявлені підстави для відмови у відкритті конституційного провадження, передбачені у статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» [24]. А цими підставами є: 1) відсутність встановленого Конституцією України, цим Законом права на конституційне подання, конституційне звернення; 2) невідповідність конституційного подання, конституційного звернення вимогам, передбаченим Конституцією України, цим Законом; 3) наявність рішення Конституційного Суду України щодо конституційності аналогічного за змістом та юридичною силою акта, ухвали про відмову у відкритті провадження або ухвали про припинення провадження щодо такого акта; 4) непідвідомчість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційному поданні, конституційному зверненні [5].

Ось так і народилася нова норма права, а Конституційний Суд України сам собі встановив повноваження, причому актом, який, з одного боку, є підзаконним нормативно-правовим, хоча і не проходив жодних форм державної реєстрації, правової експертизи, оприлюднення і т.д. (та й про яку експертизу може йти мова – його ж судді Конституційного Суду України приймали!), а з іншого – хоча формально не належить до переліку актів Конституційного Суду України, що не можуть бути оскаржені (бо це не рішення про тлумачення і не висновок про конституційність), у дійсності не може бути оскаржене.

Навряд вказана норма Регламенту задумувалася на випадок зміни повноважень Конституційного Суду України. Як свідчить практика Конституційного Суду України, здебільшого її використовували у випадках, коли закон, про тлумачення якого просив заявник, втрачав чинність до завершення розгляду справи [3]. Варто відмітити, що жодна ухвала про припинення

конституційного провадження у справі про тлумачення законів України, винесена після 30 вересня 2016 року, не містила посилання на пункт 1 параграфа 51 Регламенту Конституційного Суду України [3]. Однак кожна з них містила приписку, що ухвала є остаточною [3]. Та чи відповідає така позиція Суду Конституції України і закону? На наш погляд, така позиція не узгоджується з приписами Основного закону і Закону України «Про Конституційний Суд України» на підставі викладеного нижче [4; 5].

Відповідно до частини 1–2 статті 55 Конституції України права і свободи людини і громадянина захищаються судом; кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [4]. Відповідно до статті 8 Конституції України, її норми є нормами прямої дії, звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується [4]. При цьому, відповідно до пункту 9 статті 65, пункту 8 статті 66, статті 69 Закону про КСУ, лише рішення і висновки Конституційного Суду України рівною мірою є обов'язковими до виконання і не можуть бути оскаржені [5]. Щодо процесуальних ухвал Конституційного Суду України таких правил не встановлено, за винятком процесуальних ухвал про відмову у відкритті провадження у справі в Конституційному Суді України – частина 3 статті 50 Закону про КСУ [5]. Таким чином, процесуальна ухвала про припинення провадження не є остаточною, а отже, на підставі статті 55 Конституції України може бути предметом оскарження у суді [4]. При цьому, оскільки безпосередньо Законом про КСУ правил оскарження ухвали про припинення провадження не встановлено, така ухвала підпадає під юрисдикцію єдиного суду, що розглядає публічні спори, а саме: адміністративного суду [5].

Одразу відмітимо, що скарги у будь-які інші органи та інстанції взагалі не дають результату: можна безкінечно довго писати омбудсмену (який не може вплинути на Суд), депутатам (які проголосували за Закон № 1401) гаранту Конституції (який вніс і підписав Закон № 1401), самому Конституційному Суду України (який, якщо вірити пояснювальній записці до законопроекту, надав позитивний висновок на цей проект), однак нічого, окрім ввічливих відписок у відповідь не отримати [2]. Тож єдиний шлях, який ми бачимо, – шукати правосуддя у судах загальної юрисдикції.

Однак, з юрисдикцією адміністративного суду теж не все так просто, адже, відповідно до частини 3 статті 17 Кодексу адміністративного судочинства України, юрисдикція адміністративних судів не поширюється на публічно-правові справи, що віднесені до юрисдикції Конституційного Суду України [13]. З посиланням на цю норму у попередні роки адміністративні суди відмовляли у відкритті провадження позивачам, що намагалися оскаржити процесуальні ухвали, дії чи бездіяльність Конституційного Суду України в рамках конституційного провадження. І хоча ситуація, що склалася сьогодні, безпрецедентна, а тому аналогій у попередній судовій практиці ми не знайдемо, зауважимо, що адміністративні суди у цілому не налаштовані втручатися у справи

Конституційного Суду України. Та чи дійсно законодавство України встановлює для Конституційного Суду України імунітет від правосуддя?

Як зазначалося вище, Конституцією України гарантується кожному право на оскарження у суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [4]. Конституційний Суд України у рішеннях від 25.11.1997, від 14.12.2011 № 19-рп/2011 роз'яснив, що частину другу статті 55 Конституції України необхідно розуміти так, що кожен, тобто громадянин України, іноземець, особа без громадянства має гарантоване державою право оскаржити в суді загальної юрисдикції рішення, дії чи бездіяльність будь-якого органу державної влади, органу місцевого самоврядування, посадових і службових осіб, якщо громадянин України, іноземець, особа без громадянства вважають, що їх рішення, дія чи бездіяльність порушують або ущемляють права і свободи громадянина України, іноземця, особи без громадянства чи перешкоджають їх здійсненню, а тому потребують правового захисту в суді [25; 26]. При цьому в абзаці 9 пункту 2 рішення від 25.11.1997 (справа гр. Г.П. Дзюби) підкреслено, що оскарженням може бути будь-яке рішення, дія чи бездіяльність. Реалізація цього права забезпечується у відповідному виді судочинства і в порядку, визначеному процесуальним законом [25].

Відповідно до статті 6 Конституції України, державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову [4]. Конституційний Суд України, як і будь-який інший орган влади під назвою «суд», структурно входить до судової гілки влади, а отже, згідно з його власним висновком, є органом, чиє рішення, дія чи бездіяльність можуть бути оскаржені до суду, якщо тільки безпосередньо законом не встановлено його остаточний характер.

В абзаці 15 пункту 3 рішення від 07.05.2002 № 8-рп/2002 Конституційний Суд України роз'яснив, що судовий захист прав і свобод людини і громадянина необхідно розглядати як вид державного захисту прав і свобод людини і громадянина [27]. І саме держава бере на себе такий обов'язок відповідно до частини другої статті 55 Конституції України [27]. Право на судовий захист передбачає і конкретні гарантії ефективного поновлення в правах шляхом здійснення правосуддя. Відсутність такої можливості обмежує це право [27]. А за змістом частини другої статті 64 Конституції України право на судовий захист не може бути обмежено навіть в умовах воєнного або надзвичайного стану [27].

Відповідно до частини 1 статті Кодексу адміністративного судочинства України, завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень шляхом справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду адміністративних справ [13].

Відповідно до частини 2 статті 1 Кодексу адміністративного судочинства України, до адміністративних судів можуть бути оскаржені будь-які рішення, дії чи бездіяльність суб'єктів владних повноважень, крім випадків, коли щодо таких рішень, дій чи бездіяльності Конституцією чи законами України встановлено інший порядок судового провадження [13].

Пунктом 1 частини 1 статті 3 Кодексу адміністративного судочинства України встановлено, що справа адміністративної юрисдикції – переданий на вирішення адміністративного суду публічно-правовий спір, у якому хоча б однією зі сторін є орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа або інший суб'єкт, який здійснює владні управлінські функції на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень [13]. Відповідачем в адміністративній справі відповідно до пункту 9 частини 1 статті 3 Кодексу адміністративного судочинства України є суб'єкт владних повноважень, а у випадках, передбачених законом, й інші особи, до яких звернена вимога позивача [13]. Пунктом 7 частини 1 статті 3 Кодексу адміністративного судочинства України встановлено, що суб'єкт владних повноважень – орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їхня посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень [13].

Пленум Верховного Суду України у постанові від 12.06.2009 № 6 та Пленум Вищого адміністративного суду України у пункті 22 постанови від 20.05.2013 № 8 роз'яснили, що суди і судді при розгляді ними цивільних, господарських, кримінальних, адміністративних справ та справ про адміністративні правопорушення не є суб'єктами владних повноважень, які здійснюють владні управлінські функції, і не можуть бути відповідачами у справах про оскарження їх рішень, дій чи бездіяльності, вчинених у зв'язку з розглядом судових справ [28; 29]. Однак у вказаних постановах не згадується про Конституційний Суд України, який реалізує владні повноваження відповідно до статті 147 Конституції України як єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні [28; 29; 4]. Як роз'яснив Пленум Вищого адміністративного суду України у пункті 3 зазначеної постанови, діяльність усіх суб'єктів владних повноважень щодо виконання покладених на них Конституцією чи законами України завдань необхідно вважати владною управлінською функцією [29].

Конституційний Суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні (стаття 1 Закону України «Про Конституційний Суд України», стаття 147 Конституції України) [5; 4]. Відповідно до статті 13 Закону про КСУ Конституційний Суд України приймає рішення та дає висновки, зокрема, у справах щодо офіційного тлумачення Конституції та законів України [5].

Як орган судової влади, що реалізує управлінські функції на виконання завдань, передбачених статтею 147 Конституції України, Конституційний Суд України зобов'язаний і сам неухильно дотримуватися Конституції та Законів України і не може мати імунітет від правосуддя лише на тій підставі, що є єдиним у своєму роді.

Кодексом адміністративного судочинства України встановлено, що кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до адміністративного суду, якщо вважає, що рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушені її права, свободи або інтереси (частина 1 статті 6 Кодексу) [13]. Ніхто не може бути позбавлений права на розгляд його справи в адміністративному суді, до підсудності якого вона віднесена цим Кодексом (частина 4 статті 6 Кодексу) [13].

Юрисдикція адміністративних судів поширюється на правовідносини, що виникають у зв'язку із здійсненням суб'єктом владних повноважень владних управлінських функцій, а також у зв'язку з публічним формуванням суб'єкта владних повноважень шляхом виборів або референдуму (частина 1 статті 17 Кодексу) [13]. Юрисдикція адміністративних судів поширюється на публічно-правові спори, зокрема, фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи правових актів індивідуальної дії), дій чи бездіяльності (пункт 1 частини 2 статті 17 Кодексу) [13].

Оскільки Законом про КСУ не встановлено іншого механізму оскарження процесуальних ухвал Конституційного Суду України, винесення яких взагалі цим Законом не передбачено, і при цьому спір виник між заявниками як приватними особами і Конституційним Судом України як суб'єктом владних повноважень, такий спір слід розглядати у порядку адміністративного судочинства. Предмет позову мають становити вимоги, передбачені частиною 4 статті 105 Кодексу адміністративного судочинства України, а саме: скасування процесуальної ухвали про припинення конституційного провадження та зобов'язання Конституційного Суду України розглянути справу по суті у порядку, встановленому Законом України «Про Конституційний Суд України» у редакції, що діяла на момент порушення відповідного конституційного провадження [13].

Зрозуміло, що нечіткість законодавства, а саме: відсутність прямої вказівки у Законі № 1401 на порядок його реалізації стосовно розпочатих конституційних проваджень, може стати неабиякою перешкодою для Окружного адміністративного суду м. Києва, до підсудності якого належать спори з Конституційним судом України, для відправлення правосуддя у такій справі [1; 13]. Слід зауважити, що, відповідно до ст. 8 Кодексу адміністративного судочинства України, суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави [13]. Суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського Суду з прав людини [13]. Звернення до адміністративного суду для захисту прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується. Забороняється відмова в розгляді та вирішенні адміністративної справи з мотивів неповноти, неясності, суперечливості чи відсутності законодавства, яке регулює спірні відносини [13].

Висновки. Як бачимо, ситуація склалася вражаюча: конституційна реформа, яка під гаслом удосконалення діяльності Конституційного Суду України позбавила громадян конституційного права, безпрецедентні рішення органу, що має служити взірцем законності і правопорядку, і глухий кут, у який зайшли заявники, які просили Конституційний Суд України про правосуддя. Зауважимо, що все викладене вище – не абстрактні міркування про долю шести заявників, провадження у справах яких було припинене після 30 вересня 2016 року, тому незабаром Окружному адміністративному суду м. Києва належить на власному прикладі продемонструвати, як діє принцип верховенства права в адміністративних судах України.

СПИСОК ВИК ОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 02.06.2016 № 1401-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 28. – Ст. 532.
2. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», зареєстрованого 25.11.2015 за № 3524 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57209.
3. Офіційна сторінка Конституційного Суду України в мережі Інтернет www.csu.gov.ua.
4. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
5. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16.10.1996 № 422/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272.
6. Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод від 04.11.1950 // Офіційний вісник України. – 1998. – № 13/32. – С. 270.
7. Рішення Конституційного Суду України №1-зп/97 від 13.05.1997 року (справа щодо несумісності депутатського мандата) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-97>.
8. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №№40-44. – Ст. 356.
9. Рішення Конституційного Суду України від 09.02.1999 № 1-рп/99 (справа про зворотну дію в часі законів та інших нормативно-правових актів) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-99>.
10. Рішення Конституційного Суду України № 6-рп/2000 від 19 квітня 2000 р. (справа про зворотну дію кримінального закону в часі) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-00>.
11. *Абрамович Р.М.* Принцип незворотності дії закону в часі: еволюція, стан та перспективи вдосконалення його застосування в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Абрамович Руслана Миколаївна; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». – Київ, 2015. – 171 с.
12. Рішення Європейського суду з прав людини від 10.02.2004 у справі *Pukh v. Estonia* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%5B%5C%22001-61628%22%5D%7D>

13. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–36, 37 – Ст. 446.

14. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 37. – Ст. 1370. – С. 11.

15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI // Голос України. – 2012. – №№ 148–149.

16. *Трегубов Е.Л.* Право на справедливий суд у практиці Європейського суду з прав людини/ *Е.Л. Трегубов* // Форум права : електрон. наук. фах. вид. / Харк. нац. ун-т внутрішніх справ. – Харків, 2010. – № 1. – С. 358–363.

17. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 31. – Ст. 545.

18. Рішення Європейського суду з прав людини від 21.02.1975 «Голдер проти Великої Британії» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/980_086.

19. Рішення Європейського суду з прав людини від 03.11.2011 у справі «Балицький проти України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/974_726.

20. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – Ст. 260.

21. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

22. Рішення Європейського суду з прав людини від 20.07.2006 у справі «Сокурєнко та Стригун проти України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/974_115.

23. Рішення Європейського суду з прав людини від 13.11.2008 у справі «Верітас проти України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/974_418.

24. Регламент Конституційного Суду України: рішення Конституційного Суду України від 5 березня 1997 року (у редакції згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 14 жовтня 2008 року № 34-р/2008) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v001z710-97>.

25. Рішення Конституційного Суду України від 25.11.1997 (справа громадянки Дзюби Г.П. щодо права на оскарження в суді неправомірних дій посадової особи) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-97>.

26. Рішення Конституційного Суду України від 14.12.2011 № 19-рп/2011 (справа про оскарження бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо заяв про злочини) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v019p710-11>.

27. Рішення Конституційного Суду України № 8-рп/2002 від 07.05.2002 (справа щодо підвідомчості актів про призначення або звільнення посадових осіб) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-02>.

28. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12.06.2009 № 6 «Про деякі питання, що виникають у судовій практиці при прийнятті до провадження

адміністративних судів та розгляді ними адміністративних позовів до судів і суддів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsen.nsf/0/073257863E8DBC16C22575DE004E9681?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=073257863E8DBC16C22575DE004E9681&Count=500&>.

29. Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20.05.2013 № 8 «Про окремі питання юрисдикції адміністративних судів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0008760-13>.

REFERENCES

1. Pro vnesennia zmin do Konstytutsii Ukrainy (shchodo pravosuddia): Zakon Ukrainy vid 02.06.2016 № 1401-VIII // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2016. – № 28. – St. 532.

2. Poiasniuvalna zapyska do proektu Zakonu Ukrainy «Pro vnesennia zmin do Konstytutsii Ukrainy (shchodo pravosuddia)», zareiestrovanoho 25.11.2015 za № 3524 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57209.

3. Ofitsiina storinka Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy v merezhi Internet www.ccu.gov.ua.

4. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon vid 28.06.1996 № 254k/96-VR // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 1996. – № 30. – St. 141.

5. Pro Konstytutsiinyi Sud Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.10.1996 № 422/96-VR // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 1996. – № 49. – St. 272.

6. Konventsii pro zakhyst prav liudyny ta osnovopolozhnykh svobod vid 04.11.1950 // Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. – 1998. – № 13/32. – S. 270.

7. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy №1-zp/97 vid 13.05.1997 roku (sprava shchodo nesumisnosti deputatskoho mandata) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-97>.

8. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 № 435-IV // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2003. – №№ 40-44. – St. 356.

9. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 09.02.1999 № 1-rp/99 (sprava pro zvorotnu diu v chasi zakoniv ta inshykh normatyvno-pravovykh aktiv) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-99>.

10. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy № 6-rp/2000 vid 19 kvitnia 2000 r. (sprava pro zvorotnu diu kryminalnogo zakonu v chasi) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-00>.

11. *Abramovych R.M.* Pryntsyp nezvorotnosti dii zakonu v chasi: evoliutsiia, stan ta perspektyvy vdoskonalennia yoho zastosuvannia v Ukraini: dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.01 / Abramovych Ruslana Mykolaivna; M-vo osvity i nauky Ukrainy, Nats. un-t «Kyievo-Mohyl. akad.». – Kyiv, 2015. – 171 s.

12. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 10.02.2004 u spravi Pukh v. Estonia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: [http://hudoc.echr.coe.int/eng#{«itemid»: \[«001-61628»\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{«itemid»: [«001-61628»]}).

13. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 06.07.2005 № 2747-IV // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2005. – № 35–36, 37 – St. 446.

14. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 № 4651-VI // Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. – 2012. – № 37. – St. 1370. – S. 11.

15. Pro advokaturu ta advokatsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 05.07.2012 № 5076-VI // Holos Ukrainy. – 2012. – №№ 148–149.

16. *Trehubov E.L.* Pravo na spravedyvnyi sud u praktytsi Yevropeiskoho sudu z prav liudyny/ E.L. Trehubov // Forum prava : elektron. nauk. fakh. vyd. / Khark. nats. un-t vnutrishnikh sprav. – Kharkiv, 2010. – № 1. – S. 358–363.

17. Pro sudoustrii i status suddiv: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016 № 1402-VIII // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2016. – № 31. – St. 545.

18. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 21.02.1975 «Holder proty Velykoi Brytanii» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/980_086.

19. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 03.11.2011 u spravi «Balytskyi proty Ukrainy» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/974_726.

20. Pro vykonannia rishen ta zastosuvannia praktyky Yevropeiskoho sudu z prav liudyny: Zakon Ukrainy vid 23.02.2006 № 3477-IV // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. – 2006. – № 30. – St. 260.

21. Mizhnarodnyi pakt pro hromadianski i politychni prava vid 16.12.1966 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

22. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 20.07.2006 u spravi «Sokurenko ta Stryhun proty Ukrainy» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/974_115.

23. Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 13.11.2008 u spravi «Veritas proty Ukrainy» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/974_418.

24. Rehlament Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy: rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 5 bereznia 1997 roku (u redaktsii zghidno z Rishenniam Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 14 zhovtnia 2008 roku № 34-r/2008) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v001z710-97>.

25. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 25.11.1997 (sprava hromadianky Dziuby H.P. shchodo prava na oskarzhennia v sudi nepravomirnykh dii posadovoi osoby) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-97>.

26. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy vid 14.12.2011 № 19-rp/2011 (sprava pro oskarzhennia bezdiialnosti subiektiv vladnykh povnovazhen shchodo zaiav pro zlochyny) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v019p710-11>.

27. Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy № 8-rp/2002 vid 07.05.2002 (sprava shchodo pidvidomchosti aktiv pro pryznachennia abo zvilnennia posadovykh osib) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-02>.

28. Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy vid 12.06.2009 № 6 «Pro deiaki pytannia, shcho vynykaiut u sudovii praktytsi pry pryiniatti do provadzhenia administratyvnykh sudiv ta rozghliadi nymy administratyvnykh pozoviv do sudiv i suddiv» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsen.nsf/0/073257863E8DBC16C22575DE004E9681?OpenDocument&CollapseView&RestrictToCategory=073257863E8DBC16C22575DE004E9681&Count=500&>.

29. Postanova Plenumu Vyshchoho administratyvnoho sudu Ukrainy vid 20.05.2013 № 8 «Pro okremi pytannia yurysdyktsii administratyvnykh sudiv»

[Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0008760-13>.

Матвійчук А.О. Припинення конституційного провадження у справах за конституційними зверненнями про тлумачення законів України на підставі статті 150 Конституції України: виконання Конституції чи порушення конституційних прав?

У статті досліджується питання законності припинення на підставі статті 150 Конституції України у зв'язку з набранням чинності Законом України від 02.06.2016 № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» конституційних проваджень за конституційними зверненнями про тлумачення законів України, що були розпочаті до набрання чинності цим законом.

Ключові слова: конституційне звернення, тлумачення законів, конституційне провадження, зворотна дія закону у часі, звуження конституційних прав.

Матвейчук А.А. Прекращение конституционного производства по делам по конституционным обращениям о толковании законов Украины на основании статьи 150 Конституции Украины: исполнение Конституции или нарушение конституционных прав?

В статье исследуется вопрос законности прекращения на основании статьи 150 Конституции Украины в связи с вступлением в силу Закона Украины от 02.06.2016 № 1401-VIII «О внесении изменений в Конституцию Украины (относительно правосудия)» конституционных производств по конституционным обращениям о толковании законов Украины, которые были открыты до вступления в силу указанного закона.

Ключевые слова: конституционное обращение, толкование законов, конституционное производство, обратная сила закона, сужение конституционных прав.

Matviichuk A.O. Termination of Constitutional Procedures in Cases upon the Constitutional Petitions Regarding the Official Interpretation of Laws of Ukraine under the Article 150 of the Constitution of Ukraine: Fulfillment of the Constitutional Provisions or Infringement of Constitutional Rights?

In this article the matter of legitimacy of termination under the Article 150 of the Constitution of Ukraine due to coming into legal force of the Constitutional Amendments (Concerning Justice) Act # 1401-VIII dd. 02/06/2016 of constitutional procedures in cases upon the constitutional petitions regarding the official interpretation of laws of Ukraine, which were open before coming into legal force of the mentioned law, is researched.

Key words: Constitutional Petition; Official Interpretation of Laws; Constitutional Procedure; Retroactive Effect of the Law; Restriction of Constitutional Rights

Стаття надійшла до редакції 20.09.2016.